

generally pessimistic, he sees no escape from the moral crisis that befell the iron race. The only hope for a better world is to change yourself, and one shall start with honest work.

Although Hesiod was not a philosopher in the traditional meaning, it was he who succeeded in formulating the problem that became the first philosophical question in Greek culture – the problem of the mismatch between the actual being and the moral proper. The topic he raised, although critically accepted (or possibly because) by some philosophers, became the starting point of the Greek intellectual project, and it was Hesiod who greatly contributed to the fact that philosophy – as an intellectual study of the divine and human world – originated from his homeland.

Keywords: *Hesiod, Myth of the Races, historiography, regress, pessimism, morality.*

УДК 340.134:364.4-054.7](470)»19»

DOI: 10.31733/2078-3566-2022-1-183-188

Олена ГАВРИШ®

кандидат педагогічних наук
(ДВНЗ «Донбаський державний
педагогічний університет»,
м. Слов'янськ Донецької обл., Україна)

ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОБОТИ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ З МІГРАНТАМИ ТА БІЖЕНЦЯМИ У НІМЕЧЧИНІ У ХХ СТОЛІТТІ

Досліджено становлення та розвиток правового регулювання соціальної роботи з мігрантами та біженцями у Німеччині у ХХ столітті. Автором встановлено, що стан нормативно-правового забезпечення німецької міграційної політики у зазначений період був задовільний. Німецьким урядом було ратифіковано цілу низку нормативно-правових документів та програм (Закон про громадянство в Німеччині і Рейху, Конституція ФРН, Закон про іноземців, «Програма Коля» тощо). Крім того зазначено, що наприкінці ХХ ст. у Німеччині було створено «Центральний реєстр іноземців». Це дозволило систематизувати дані про іммігрантів та біженців на рівні держави. У статті також описано можливості отримання німецького громадянства у різні періоди минуло століття залежно від змін в економічному та соціальному житті країни.

Ключові слова: *законодавче підґрунтя, міграційна політика, Німеччина, соціальна робота, мігранти, біженці.*

Постановка проблеми. Міждержавна міграція, тобто добровільне або вимушене переміщення людей через державні кордони, в сучасному світі набуває характер універсального явища і дедалі частіше сприймається як інституціоналізована форма соціальної мобільності у суспільстві [1]. У зв'язку з цим досвід правового регулювання міграційної політики ряду країн-членів ЄС, насамперед Німеччини, може виявитися корисним та сприяти формуванню правильної вітчизняної міграційної політики, спрямованої на захист національних інтересів та проведення якісної соціальної роботи з мігрантами та біженцями.

Аналіз публікацій, в яких започатковано вирішення цієї проблеми. Деякі аспекти законодавчого забезпечення соціальної роботи стало предметом вивчення сучасних дослідників. Серед вітчизняних науковців, на нашу думку, необхідно виділити М. Грига, Н. Кабаченко, І. Мигович, Т. Семигину, Н. Сушицьку, А. Ярошенко та інших, які досліджують правове регулювання соціальної політики, основні характеристики механізму реалізації прав людини, міжнародно-правове регулювання відносин у сфері соціальної політики тощо. Багато німецьких науковців приділяють увагу питанням цивільного та сімейного права Німеччини у сфері соціальної допомоги, проблемам законодавчого забезпечення соціальної роботи в Німеччині з різними категоріями клієнтів, а саме: О. Каплаці, А. Лоренц, Л. Отт, Б. Шермайєр-Штєокл, К. Шток та інші. Але у проведених дослідженнях не було узагальненого та систематизованого

© О. Гавриш, 2022

ORCID iD: <https://orcid.org/ORCID 0000-0003-3468-2583>

olenagavrysh@ukr.net

дослідження становлення та розвитку правового регулювання міграційної політики Німеччини у XX столітті. В цьому і полягає актуальність нашої статті.

Мета статті – узагальнити та систематизувати законодавче забезпечення соціальної роботи з мігрантами та біженцями у Німеччині у XX столітті.

Виклад основного матеріалу. Німецька історія має глибокий досвід проведення міграційної політики. Однак її характерною рисою є той факт, що в німецькому законодавстві довгий час була відсутня міграційна термінологія. Це великою мірою вплинуло на формування законодавчої бази.

Якщо говорити про законодавче підґрунтя соціальної роботи в Німеччині, то почати, на нашу думку, треба з Першого закону про врегулювання питань громадянства від 1913 р. (Закон про громадянство в Німеччині і Рейху) [2].

Згідно з § 3–16 Закону німецьке громадянство могло бути придбано:

– за народженням (*durch Geburt*): кожна законна народжена дитина отримує німецьке громадянство за народженням, якщо один з батьків (батько або мати) мають громадянство ФРН (§ 4, п. 1, пп. 1 Закону). Незаконна народжені діти отримують громадянство Німеччини по народженню, якщо німецькою громадянкою є його мати (§ 4, п. 1, пп. 2 Закону). Місце народження не враховується;

– по легітимації (*durch Legitimation*): визнана за німецькими законами легітимність (узаконення) дитини з боку громадянина Німеччини наділяє таку дитину громадянством батька;

– з усиновлення (*durch Annahme als Kind*): визнана за німецькими законами усиновлення або удочеріння дитина отримує громадянство ФРН, якщо їй ще не виповнилося 18 років;

– внаслідок прийому в громадянство (*für einen Ausländer durch Einbürgerung*): прийомом до громадянства або натуралізацією є надання громадянства згідно з адміністративним актом. З моменту отримання «Свідоцтва про громадянство» особа, яка подала клопотання, стає громадянином Німеччини. Натуралізація не поширюється на членів сім'ї особи, яка отримує німецьке громадянство. Громадянство ФРН по праву можуть також придбати: німці, які не мають громадянства Німеччини; етнічні німці, які прибули в Німеччину до набуття чинності Конституції ФРН, тобто до 23.05.1949 р., які не отримали правовий статус німця за ст. 116 Конституції ФРН і які не покидали більше меж своєї батьківщини; вигнані з місць проживання, втрачених Німеччиною через війну, представники німецької нації, що були в роки війни на службі у вермахті – збройних силах гітлерівської Німеччини, які не набули собі іншого громадянства; німці за походженням, позбавлені німецького громадянства в роки гітлерівської диктатури з політичних і расових причин або змушені через переслідування в період з 30.01.1933 року по 08.05.1945 року прийняти чуже громадянство і втратити таким чином німецьке;

– за заявою (*durch Erklärung*): в трьох випадках іноземці можуть набути громадянства Німеччини також за своєю письмовою заявою: громадяни Австрії; законна народжені діти, матері яких німкені; усиновлені неповнолітні діти.

Наступною знаковою точкою стала Конституція ФРН 1949 р. [7]. За нею статус біженця було визначено окремим параграфом (§ 116: «Особи, яких переслідують за політичними мотивами, мають право на притулок»). Умови отримання статусу репатріанта залишалися в повноваженнях земель. Статус був уточнений потім в Законі про репатріантів.

У 1950 г. було ухвалено Закон про надзвичайний в'їзд через величезний наплив репатріантів в окремі західні землі. Закон встановив, що репатріанти з радянських зон НДР можуть перебувати в ФРН, тільки якщо є дозвіл на перебування, який надавався на підставі рішення Комісії щодо прийняття репатріантів (за наявності поважних політичних причин) [13].

Важливим кроком законодавчого забезпечення роботи фахівців соціальної сфери Німеччини є Закон про репатріантів від 1953 року. Цей Закон об'єднав в одну категорію різні категорії біженців і встановив загальні для всіх земель правила визначення статусу репатріанта. При цьому фінансова відповідальність за прийом і облаштування людей була розподілена між усіма рівнями влади. Крім того, в Законі було визначено коло осіб, які мають право претендувати на цей статус – це могли зробити німці (необхідні індивідуальні докази належності до німецького народу), які постійно проживали на території ФРН до 1953 р. (тобто юридично цей статус з моменту ухвалення Закону не міг служити каналом в'їзду до Німеччини) і були переслідувані в країнах результату на

підставі їх етнічності (за списком країн, без індивідуальних доказів переслідування) [15].

У 1957 р. були опубліковані доповнення до Закону про репатріантів. Розширюється коло осіб, які мають право стати репатріантами, за рахунок усіх німців, які проживали на територіях з військовими діями до 1945 року (за списком, в тому числі з СРСР, Польщі, Китаю, Албанії та інших соціалістичних країн) і піддавалися політичним гонінням за етнічною ознакою. Їхні діти, внуки, сім'я, незалежно від дати народження (і після 1945 р.), могли претендувати на статус «переселенця» (aussiedler) або «пізнього переселенця» (spätaussiedler). Завдяки цій поправці родинні зв'язки стають підставою і запорукою можливого переселення в Німеччину [4].

Протягом 1955–1973 років було укладено низку двосторонніх угод про наймання робочої сили з Італією, Іспанією, Грецією, Туреччиною, Марокко, Португалією, Тунісом, Югославією.

Наступним кроком у законодавчому піддрунті соціальної роботи у ФРН стає 1979 рік, бо саме в цей час ухвалюється в межах акцій гуманітарної допомоги Закон щодо заходів для біженців. За рішенням Конференції керівників урядів федерації і земель Німеччини, що відбулася в 1990 р., дія цього Закону поширена на євреїв, що прибувають з країн Східної Європи (в тому числі з СРСР) – контингентних біженців (kontingentflüchtling). Статус контингентного біженця надає особам, які його мають, великі переваги щодо інших правових статусів іноземців.

Потім у 1982 р. підписується Закон про надання політичного притулку. Він мав на меті прискорення цієї процедури при збереженні конституційних гарантій захисту біженців [8].

Також у 1982 р. впроваджуються поправки до Закону про іноземців. Вони передбачають введення візового режиму для іноземців поза ЄС, які мають намір перебувати в ФРН більше трьох місяців.

Окремо згадаємо про так звану «Програму Колля» – програму інтеграції переселенців від 1988 р. [12, с. 20]. Вона пропонувала багатосторонню інтеграцію, розширені програми адаптації, що містять культурне і соціальне пристосування і обмін інформацією на всіх рівнях. Тобто була запропонована не одностороння модель інтеграції, коли мігранти «підлаштовуються» під нові соціуми, а взаємне пристосування і культурне збагачення (надання інформації місцевому населенню про культуру і соціальні традиції переселенців; мігрантам – про історичні, національно-культурні тощо особливості Німеччини).

У 1989 р. було ратифіковано Закон про розподіл переселенців (aussiedler) і пізніх переселенців (übersiedler) по землях [11, с. 295–297]. Цей документ визначав обов'язкову реєстрацію репатріантів в спеціально створених федеральних таборах для переселенців і подальше розміщення їх по землях в суворій відповідності з напрямком табору для тих репатріантів, які отримують соціальну допомогу держави.

Одним з найважливіших заходів сучасної міграційної політики Німеччини є Закон про в'їзд і перебування іноземців на території країни, скорочено «Закон про іноземців» (1990 р) [10]. Закон обумовлював права етнічних мігрантів і можливість їх переселення в Німеччину. Мігрант зобов'язувався подавати прохання про в'їзд, ще проживаючи в країні свого постійного перебування, і тільки отримавши дозвіл з боку Німеччини, мігрант отримував право в'їхати в країну. Закон виключив індивідуальні стратегії перетину кордону, які були раніше, по суті, обумовивши правила міграційного контролю. У законі визначався список безвізових країн (за умови перебування на території країни до 3-х місяців). Звільнення від отримання дозволу на проживання в Німеччині отримали іноземці – громадяни ЄС у віці до 16 років.

Низці категорій мігрантів, наприклад, іноземцям, які прожили постійно і легально в ФРН 15 років, якщо вони спроможні самостійно утримувати себе і членів своєї сім'ї без залучення соціальної допомоги або допомоги по безробіттю; молодим іноземцям (у віці від 16 до 23 років) за умови відмови від попереднього громадянства, восьми років постійного і законного проживання, шести років відвідування школи в ФРН і відсутності судимості, пропонувався полегшений варіант надання громадянства.

Додамо, що у «Законі про іноземців» також обговорювалися різні способи отримання дозволів на проживання, серед яких можна виділити:

- 1) вид на проживання (aufenthaltserlaubnis), в тому числі безстроковий (unbefristete aufenthaltserlaubnis);
- 2) надання права на проживання різним категоріям іноземців (aufenthaltsbefugnis);
- 3) право на проживання (aufenthaltsberechtigung);

4) дозвіл на проживання для досягнення певної мети (aufenthaltsbewilligung) [2, с. 2].

У 1990 році було підписано ще два важливих документи. По-перше, це Шенгенська угода [6], що передбачає свободу пересування та особливі міграційні преференції громадянам Шенгенської зони. По-друге, затвердження Дублінської конвенції [14]. У ній визначені критерії для визначення того, яка з держав-учасників несе відповідальність за розгляд клопотання про надання притулку. Така тактика була покликана припинити спроби осіб, які шукають притулку, вибирати собі найбільш підходящу країну для розгляду клопотання, а також вирішити проблему шукачів притулку, за яких жодна країна не хоче брати на себе відповідальність.

Нами було з'ясовано, що 1992 році було підписано Закон про надання політичного притулку [5]. Німеччина визначила правовий статус пізнього переселенця (spätaussiedler), під нього потрапляють етнічні німці зі Східної Європи, які народилися до 1993 р. Відповідно до цього закону для того, щоб стати пізнім переселенцем, необхідні індивідуальні докази своєї належності до німецького народу і історії свого політичного гоніння (останнє не треба робити переселенцям з СРСР). Нові поправки встановили квоти міграційних потоків, скасували привілеї для переселенців по лінії возз'єднання сімей.

Наступним кроком законодавчого забезпечення роботи соціальних робітників Німеччини було ухвалення у 1993 році поправок до статті 116 та 118 Конституції. Стаття 116 «а» Конституції ФРН зі змінами від 1993 року має таку редакцію: «п. 1. Особи, переслідувані за політичними мотивами, мають право на притулок; п. 2. Не мають право на політичний притулок громадяни країн ЄС, а також громадяни інших країн, в яких дотримуються права людини; п. 3. Особа, яка виїхала з країни, де за визначенням Бундесрату, немає політичного переслідування (т. зв. «спокійні» країни), може отримати притулок, якщо доведе факти політичного переслідування з боку держави; п. 4. Не можуть отримати політичний притулок особи, які виїхали в Німеччину через третю країну, де немає переслідувань з політичних мотивів» [16].

Крім того, у 1994 році було ухвалено Закон про реєстр іноземців [9], згідно з яким створювалася спеціальна комп'ютерна база під назвою «Центральний реєстр іноземців». До неї необхідно заносити дані про прибулих іноземних громадян. Такою базою можуть у будь-який час скористатися як поліція, так і урядові органи Німеччини.

Зазначимо, що у 1997 році ратифікуються поправки до Закону «Про допомогу особам, які претендують на політичний притулок» [3], згідно з якими на 20 % порівняно з раніше встановленими розмірами скорочується соціальна допомога, а також витрати на медичне обслуговування цієї категорії іноземців. Крім того, через велику кількість безробітних в країні, заборонена видача дозволів на роботу протягом двох років осіб, які претендують на політичний притулок. Прийняття подібних поправок було викликано великим навантаженням на федеральний і земельні бюджети. Зазначені бюджети не могли повністю забезпечувати соціальною допомогою приблизно 440 тис. іноземців, які претендували на той момент на політичний притулок у ФРН.

Далі у 1999 році та 2000 році виходять нові Закони про громадянство Федеративної республіки Німеччини і про права іноземців. Вони передбачають можливість отримання німецького громадянства за народженням (durch Geburt) для дітей, обоє батьків яких є іноземцями при дотриманні низки умов: діти народжені на території Німеччини, щонайменш, один з батьків легально і постійно проживає в Німеччині не менше восьми років і ця особа має дозвіл на проживання за статусом «Правомочність на перебування» (aufenthaltsberechtigung) або протягом не менше трьох років та має необмежений за терміном дозвіл на проживання за статусом «дозвіл на проживання» (aufenthaltsurlaubnis).

Крім того, відповідно до нового Закону, правом отримання німецького громадянства за своєю заявою (durch Erklärung) можуть скористатися діти, які разом із вищезгаданими умовами, на 1 січня 2000 року правомірно і постійно проживали в Німеччині, на той момент не перевищували 10-річного віку та подали заяву про надання їм громадянства ФРН до 31 грудня 2000 року.

Інше нововведення цього Закону: якщо раніше переселенці, їх нащадки і подружжя (з більше ніж 3-річною тривалістю шлюбу до виїзду в ФРН) по приїзду в Німеччину отримували конституційний статус німця, що, в свою чергу, давало їм право «автоматичного» набуття німецького громадянства за своєю заявою, то тепер ці особи стають громадянами Німеччини одночасно з видачею їм свідоцтва пізнього переселенця

(spätaussiedlerbescheinigung), тобто по завершенні процесу визнання їх статусу.

У цей час уряд Німеччини для залучення кваліфікованої робочої сили в галузі, пов'язаній з розвитком інформаційних технологій, започатковує також програму «Грін кард», засновану на бальній системі оцінок мігранта, що допомагало з'ясувати кваліфікацію, соціальний статус та потенційні можливості іммігрантів.

Але зазначимо, що незважаючи на всі заходи, у ФРН дотепер є певні канали, які дозволяють нелегальним мігрантам потрапити в країну. Наприклад, іноземець може отримати німецький притулок під час возз'єднання зі своєю сім'єю або легально в'їхавши в країну як турист для нелегального влаштування на роботу.

Висновки. Підсумовуючи, треба зазначити, що у сфері правового регулювання міграційними процесами Німеччина у XX столітті ухвалила та реалізувала багато обґрунтованих рішень, які допомогли пристосуватися до нових реалій економіки, інфраструктури, соціального забезпечення. Тому ми вважаємо, що найбільш актуальним вітчизняним державним завданням у сфері міграції є необхідність постійного визначення балансу інтересів іммігрантів та базових демократичних та соціальних пріоритетів державної влади загалом.

У подальшому вважаємо за доцільне дослідити сучасний стан правового регулювання міграційної політики у Німеччині.

Список використаних джерел

1. Гусак Н. Є., Семігіна Т. Стратегії і виклики соціальної роботи із внутрішньо переміщеними особами. *Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право.* Вип. 2 (22) 2014. С. 161–167.
2. Allgemeine Verwaltungsvorschrift zum Ausländergesetz. 28.06.2000 // [gesetze-xxl.de](http://www.gesetze-xxl.de). URL: <http://www.gesetze-xxl.de/allgemeine-verwaltungsvorschrift-zum-auslaendergesetz>.
3. Asylbewerberleistungsgesetz in der Fassung der Bekanntmachung vom 5. August 1997 (BGBl. I S. 2022). URL: <https://www.gesetze-im-internet.de/asylblg/BJNR107410993.html>.
4. Bundesgesetzblatt 1957. Teil I. URL: https://www.bgbl.de/xaver/bgbl/start.xav?start=%2F%2F*%5B%40attrid%3D%27bgbl157055.pdf%27%5D#_bgbl_%2F%2F*%5B%40attr_id%3D%27bgbl157055.pdf%27%5D_1633783650157.
5. Bundesrecht konsolidiert: Gesamte Rechtsvorschrift für Asylgesetz 1991, Fassung vom 29.12.1992. URL: <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxc?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10005800&FassungVom=1992-12-29>.
6. Das Schengener Abkommen. URL: <https://www.schengenvisainfo.com/de/schengener-abkommen>.
7. Die Verfassung der Deutschen Demokratischen Republik. vom 7. Oktober 1949. 13. URL: <http://www.documentarchiv.de/ddr/verfddr1949.html>.
8. Gesetz über das Asylverfahren vom 16.07.1982. S. 946. URL: https://dejure.org/BGBl/1982/BGBl_I_S_946.
9. Gesetz über das Ausländerzentralregister. AZR-Gesetz vom 2. September 1994 (BGBl. I S. 2265). URL: <https://www.gesetze-im-internet.de/azrg/BJNR226500994.html>.
10. Gesetz über die Einreise und den Aufenthalt von Ausländern im Bundesgebiet: Ausländergesetz – AuslG; [vom 9. Juli 1990, geändert durch ... und Art. 2 des Gesetzes zur Reform des Staatsangehörigkeitsrechts vom 15. Juli 1999. Luchterhand, 2000. S. 53.
11. Hubert Michel. Deutschland im Wandel: Geschichte der deutschen Bevölkerung seit 1815. Stuttgart, 1998. S. 336.
12. Integration durch Bildung. Migranten und Flüchtlinge in Deutschland. Waxmann Verlag GmbH, Münster 2016. S. 327.
13. Jahreschronik 1950. URL: <https://www.hdg.de/lemo/jahreschronik/1950>.
14. Übereinkommen über die Bestimmung des zuständigen Staates für die Prüfung eines in einem Mitgliedstaat der Europäischen Gemeinschaften gestellten Asylantrags – Dubliner Übereinkommen. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DE/ALL/?uri=CELEX%3A41997A0819%2801%29>.
15. Verordnung über die Ausgabe von Personalausweisen der Deutschen Demokratischen Republik. URL: <http://www.documentarchiv.de/ddr.html>.
16. Wiedereinbürgerung gem. Art. 116 II Grundgesetz. URL: <https://www.germany.info/us-de/service/staatsangehoerigkeit/einbuengerung-art-116-2-gg/1216804>.

Надійшла до редакції 18.02.2022

References

1. Husak, N., Semihina, T. (2014) Strategiyi i vyklyky sotsialnoyi roboty iz vnutrishno'o peremitschenymy osobamy [Strategies and challenges of social work with internally displaced persons] *Visnyk of NTUU «KPI». Politolohiya. Sotsiolohiya. Pravo.* Vol. 2 (22), pp. 161–167. [in Ukr.]
2. Allgemeine Verwaltungsvorschrift zum Ausländergesetz. 28.06.2000 [General administrative regulations for the Aliens Act. 06/28/2000] // [gesetze-xxl.de](http://www.gesetze-xxl.de/allgemeine-verwaltungsvorschrift-zum-auslaendergesetz). URL: <http://www.gesetze-xxl.de/allgemeine-verwaltungsvorschrift-zum-auslaendergesetz>. [in Ger.].

3. Asylbewerberleistungsgesetz in der Fassung der Bekanntmachung vom 5. August 1997 (BGBl. I S. 2022) [Asylum Seekers Benefits Act in the version published on August 5, 1997 (Federal Law Gazette I p. 2022)]. URL: <https://www.gesetze-im-internet.de/asylblg/BJNR107410993.html>. [in Ger.].
4. Bundesgesetzblatt 1957. Teil I. [Federal Law Gazette 1957. Part I]. URL: https://www.bgbl.de/xaver/bgbl/start.xav?start=%2F%2F*%5B%40attrid%3D%27bgbl157055.pdf%27%5D#__bgbl_%2F%2F*%5B%40attr_id%3D%27bgbl157055.pdf%27%5D__1633783650157. [in Ger.].
5. Bundesrecht konsolidiert: Gesamte Rechtsvorschrift für Asylgesetz 1991, Fassung vom 29.12.1992 [Consolidated Federal Law: Complete legislation for the Asylum Act 1991, version of 29.12.1992]. URL : <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10005800&FassungVom=1992-12-29>. [in Ger.].
6. Das Schengener Abkommen [The Schengen Agreement]. URL : <https://www.schengenvisainfo.com/de/schengener-abkommen>. [in Ger.].
7. Die Verfassung der Deutschen Demokratischen Republik. vom 7. Oktober 1949 [The constitution of the German Democratic Republic. of October 7, 1949]. 13. URL : <http://www.documentarchiv.de/ddr/verfddr1949.html>. [in Ger.].
8. Gesetz über das Asylverfahren vom 16.07.1982 [Law on the Asylum Procedure of 07/16/1982], p. 946. URL : https://dejure.org/BGBI/1982/BGBI_I_S_946. [in Ger.].
9. Gesetz über das Ausländerzentralregister. AZR-Gesetz vom 2. September 1994 (BGBl. I S. 2265) [Act on the Central Register of Foreigners. AZR law of September 2, 1994 (Federal Law Gazette I p. 2265)]. URL: <https://www.gesetze-im-internet.de/azrg/BJNR226500994.html>. [in Ger.].
10. Gesetz über die Einreise und den Aufenthalt von Ausländern im Bundesgebiet: Ausländergesetz – AuslG ; vom 9. Juli 1990, geändert durch ... und Art. 2 des Gesetzes zur Reform des Staatsangehörigkeitsrechts vom 15. Juli 1999 [Law on the entry and residence of foreigners in Germany: Aliens Act – AuslG; [of July 9, 1990, amended by ... and Art. 2 of the Law on Reform of Citizenship Law of July 15, 1999]. Luchterhand, 2000. S. 53. [in Ger.].
11. Hubert, Michel (1998) Deutschland im Wandel: Geschichte der deutschen Bevölkerung seit 1815 [Changing Germany: History of the German population since 1815]. Stuttgart, p. 336. [in Ger.].
12. Integration durch Bildung. Migranten und Flüchtlinge in Deutschland [Integration through education. Migrants and Refugees in Germany]. Waxmann Verlag GmbH, Münster 2016, p. 327. [in Ger.].
13. Jahreschronik 1950 [Annual Chronicle 1950]. URL : <https://www.hdg.de/lemo/jahreschronik/1950>. [in Ger.].
14. Übereinkommen über die Bestimmung des zuständigen Staates für die Prüfung eines in einem Mitgliedstaat der Europäischen Gemeinschaften gestellten Asylantrags – Dubliner Übereinkommen [Convention on the determination of the State responsible for examining an application for asylum lodged in a Member State of the European Communities – Dublin Convention]. URL : <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DE/ALL/?uri=CELEX%3A41997A0819%2801%29>. [in Ger.].
15. Verordnung über die Ausgabe von Personalausweisen der Deutschen Demokratischen Republik [Ordinance on the issuance of identity cards of the German Democratic Republic]. URL: <http://www.documentarchiv.de/ddr.html>. [in Ger.].
16. Wiedereinbürgerung gem. Art. 116 II Grundgesetz [Re-naturalization in accordance with Article 116 II of the Basic Law]. URL: <https://www.germany.info/us-de/service/staatsangehoerigkeit/einbuengerung-art-116-2-gg/1216804>. [in Ger.].

ABSTRACT

Olena Havrysh. Legislative basis of social workers with migrants and refugees in Germany in the XXth century. Germany's migration policy has been developing rapidly over the last 30 years. The experience of this country is very valuable for strengthening and improving the effectiveness of the regulatory framework of any European country, including Ukraine. However, its characteristic feature is the fact that German legislation has long lacked migration terminology. This greatly influenced the formation of the legal framework.

That is why the article deals with the formation and development of legal regulation of social work with migrants and refugees in Germany in the XXth century. The author has found that the state of regulatory and legal support of German migration policy in this period can be considered satisfactory. The German government has ratified a number of legal documents and programs (Law on Citizenship in Germany and the Reich, the Constitution of Germany, the Law on Repatriates, the Law on Foreigners, the Koll's Program, the Green Card Program, etc.). In addition, in the 1990s in Germany the Central Register of Foreigners was established, which made it possible to systematize data on immigrants and refugees at the state level; quotas on migration flows were set; family reunification benefits were abolished, and so on.

The article also describes different ways of issuing residence permits. Among them are: residence permit, granting the right to reside to different categories of foreigners, the right to reside, a residence permit to achieve a certain goal. Particular attention was paid to obtaining German citizenship in different periods of the last century depending on changes in the economic and social life of the country (by birth, by ID, adoption, by application, automatically upon obtaining German status, etc.).

The author also has marked out that during this period German law specified the status of a refugee, repatriate, contingent refugee, late immigrant, etc.

Keywords: legislative basis, migration policy, Germany, social work, migrants, refugees.